МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Львівський національний університет імені Івана Франка
Факультет культури і мистецтв
Кафедра бібліотекознавства і бібліографії

Затверджено
На засіданні кафедри бібліотекознавства і бібліографії Львівського національного університету імені Івана Франка
(протокол № 11 від 25 червня 2020 р.)

Зав. кафедри бібліотекознавства і бібліографії, доц. Демчук Н. Р.

Силабус з навчальної дисципліни
«Допоміжно-практичні дисципліни бібліотекознавства та інформаційних наук», що викладається в межах ОПП (ОПН) першого (бакалаврського) рівня вищої освіти для здобувачів зі спеціальності
029 Інформаційна, бібліотечна та архівна справа

Львів 2020 р.

Назва курсу	Допоміжно-практичні дисципліни бібліотекознавства та інформаційних наук
Адреса викладання курсу	м. Львів, вул. Валова, 18
Факультет та кафедра, за якою закріплена дисципліна	Факультет культури і мистецтв, кафедра бібліотекознавства і бібліографії
Галузь знань, шифр та назва спеціальності	02 “Культура і мистецтво”, 029 “Інформаційна, бібліотечна та архівна справа”
Викладачі курсу	Герун Василь Богданович, кандидат історичних наук, доцент кафедри бібліотекознавства і бібліографії (лекції); Пугач Любов Юріївна, старший викладач кафедри бібліотекознавства і бібліографії (практичні заняття)
Контактна інформація викладачів	vasyl.gerun@gmail.com ljubov.pugach@gmail.com
Консультації по курсу відбуваються	щоп’ятниці, 15.05–16.25 год. (вул. Валова, 18, ауд. 29); он-лайн консультації
Сторінка курсу	
Інформація про курс	"Допоміжно-практичні дисципліни бібліотекознавства та інформаційних наук" – вибіркова навчальна дисципліна зі спеціальності 029 "Інформаційна, бібліотечна та архівна справа" для освітньої програми першого (бакалаврського) рівня освіти, яка викладається в III і IV семестрах в обсязі 3,5 і 4 кредити відповідно (за Європейською Кредитно-Трансферною Системою ECTS). В III семестрі викладаються допоміжно-практичні дисципліни: палеографія, кодикологія, маргіналістика, філігранологія, у IV – інкунабулознавство, бібліопегістика, історичне джерелознавство, археографія, текстологія, історична хронологія та історична картографія.
Коротка анотація курсу	Курс формує зання про комплексне використання допоміжно-практичних дисциплін для оволодіння навичками зовнішньої критики документів, а саме: їх появи, датування, приналежності, встановлення дійсності, авторства, походження, написання, трактування тощо. Окреслює доцільність вивчення історичних джерел, теорію й практику їх використання, опираючись на основні теоретико-методологічні принципи зазначених дисциплін. З’ясовує етапи поступу наук на історичному зрізі.
Мета та цілі курсу	Мета курсу – розкрити виникнення, розвиток, здобутки допоміжних дисциплін, їхнє завдання та місце у системі наук книгознавчого та джерелознавчого циклів; формування у студентів навичок для роботи з джерелами; представлення теоретичної бази, що спрямована на вивчення історичних джерел, теорію і практику їх використання; вивчення та опанування науково-понятійним апаратом заанонсованих дисциплін студентами-бібліотекознавцями; окреслення персонального внеску науковців у розвиток рукописної та писемної книжкової справи.
Література для вивчення дисципліни	1. Бондар Н. Філіграні примірників видання львівського Апостола 1574 р. як джерело дослідження історії його друкування / Наталія Бондар // Вісник Львівського університету. Серія: Книгознавство, бібліотекознавство та інформаційні технології. – Львів : Львівський національний університет імені Івана Франка, 2011. –

Вип. 6. – С. 36–47.
2. Бондаренко Г. В. Спеціальні історичні дисципліни : навч. посіб. / Г. В. Бондаренко ; Східноєвропейський національний університет ім. Л. Українки, Центр дослідів Волині при СНУ ім. Л. Українки, Кафедра документознавства і музейної справи. – Луцьк : Вежа-Друк, 2015. – 424 с.
3. Брайчевський М. Походження слов'янської писемності / М. Брайчевський. – Київ : Видавничий дім KM Academia, 1998. – 154 с.
4. Введение в специальные исторические дисциплины : учеб. пособ. для студ. высших учеб. заведений, обучающихся по спец. «История» / [Т. П. Гусарова, О. В. Дмитриева, И. С. Филиппов и др.]. – Москва : Изд-во Московского университета, 1990. – 276 с.
5. Воронов В. І. Джерелознавство історії України : курс лекцій / В. І. Воронов ; Міністерство освіти і науки України ; Дніпропетровський національний університет. – Дніпропетровськ : Видавництво Дніпропетровського університету, 2003. – 336 с.
6. Гальченко О. М. Оправа східнослов'янських рукописних книг та стародруків в Україні: історія, структура, опис / О. М. Гальченко ; відп. ред. Л. А. Дубровіна. – Київ: [б.в.], 2005. – 375 с.
7. Гирич І. Б. Видання україномовних епістолярних джерел кінця XIX – середини XX ст. : метод. рек. / І. Б. Гирич, В. П. Ляхоцький ; НАН України, Ін-т укр. археографії та джерелознавства ім. М. С. Грушевського. – Київ : [б.в.], 2000. – 48 с.
8. Данилевский И. Н. Историческая текстология : учеб. пособие / И. Н. Данилевский ; Нац. исслед. ун-т «Высшая школа экономики». – Москва : Изд. дом Высшей школы экономики, 2018. – (Учебники Высшей школы экономики). – 556 с.
9. Дашкевич Я. Майстерня історика: Джерелознавство та спеціальні історичні дисципліни : [монографія] / Ярослав Дашкевич ; [Львівське відділення ІУАД ім. М. С. Грушевського НАН України]. – Львів : Літературна агенція «Піраміда», 2011. – 792 с.
10. Дашкевич Я. Федір Максименко – людина, вчений, книголюб / Я. Дашкевич // Збірник пам’яті українського бібліографа Федора Максименка = A collection dedicated to the memory of ukrainian bibliographer Fedir Maksymenko / М-во освіти і науки України, ЛНУ імені Івана Франка, Наук. б-ка ; упоряд.: Г. Домбровська, Л. Панів ; редкол.: В. Кметь (голова) [та ін.]. – Львів : [б. в.], 2008. – С. 15–33. – (До 400-ліття Наукової бібліотеки Львівського національного університету імені Івана Франка)
11. Дмитрієнко М. Ф. Марґіналії і марґіналістика / М. Ф. Дмитрієнко, І. Н. Войцехівська // Український історичний журнал. – 1990. – № 8. – С. 41–53.
12. Дубровіна Л. Кодикографія української та східнослов'янської рукописної книги і кодикологічна модель структури формалізованого опису рукопису / Л. Дубровіна, О. М. Гальченко ; відп. ред. О. С. Онищенко ; ред.: Н. М. Зубкова, О. В. Лігостова; Академія наук України, Центральна наукова бібліотека В. І. Вернадського. – Київ : Ін-т української археографії, 1992. – 153 с. – (Проблеми едиційної та камеральної археографії : історія, теорія, методика ; вип. 9.
13. Дубровіна Л. Кодикологія та кодикографія української рукописної книги : [монографія] / Любов Дубровіна ; НАН

	України, Ін-т рукописів Центр. наук. б-ки імені В. І. Вернадського, Ін-т укр. археографії. – Київ : [б. в.], 1992. – 262 с. – (Проблеми едиційної та камеральної археографії: історія, теорія, методика ; вип. 13). 14. Журба О. І. Становлення української археографії : люди, ідеї, інституції / О. І. Журба. – Дніпропетровськ : Видавництво ДНУ, 2003. – 316 с. 15. Запаско Я. П. Пам'ятки книжкового мистецтва: Українська рукописна книга : [монографія] / Я. П. Запаско. – Львів : Світ, 1995. – 480 с. : іл. 16. Заяць А. Є. Спеціальні історичні дисципліни. Зошит 1. Археографія : навч. посіб. / А. Є. Заяць ; Львів. нац. ун-т ім. І. Франка. – Львів : [б. в.], 2010. – 120 с. 17. Зданевич Б. І. Каталог інкунабул / [укл. : Б. І. Зданевич ; упоряд.: Г. І. Ломонос-Рівна] ; Центральна наукова бібліотека АН УРСР. – Київ : Наукова думка, 1974. – 252 с. 18. Зінченко С. В. Малярські оправи: термінологія, історіографія та проблеми дослідження / С. В. Зінченко // Літопис Національного музею у Львові імені Андрея Шептицького. – Львів : НМЛ ім. Андрея Шептицького, 2014. – № 10 (15). – С. 99–104. 19. Ільків-Свидницький М. «Найдавніший» латинський рукопис Наукової бібліотеки Львівського національного університету імені Івана Франка – палеографія і кодикологія / Микола Ільків-Свидницький // Вісник Львівського університету. Серія: Книгознавство, бібліотекознавство та інформаційні технології. – Львів : Львівський національний університет імені Івана Франка, 2011. – Вип. 6. – С. 3–18. 20. Інкунабули (першодруки) Наукової бібліотеки Львівського національного університету імені Івана Франка : каталог = Incunabula Bibliothecae Universitatis leopoliens : catalogus / Львівський національний університет імені Івана Франка, Наукова бібліотека ; [уклад.: Ф. П. Максименко ; передмов. Ф. П. Максименко ; упоряд.: М. Ільків-Свидницький, В. Кметь ; вступ. стаття М. Ільків-Свидницький, В. Кметь]. – Вид. 2-ге розшир. та допов. – Львів : Львівський національний університет імені Івана Франка, 2011. – 122 с. : іл. – (До 400-річчя Наукової бібліотеки та 350-річчя Львівського національного університету імені Івана Франка). 21. Історичне джерелознавство : підручник для студ. істор. спец. вищих навч. закл. / МОН України ; [Я. С. Калакура (кер. авт. кол.), І. Н. Войцехівська, С. Ф. Павленко та ін.]. – Київ : Либідь, 2002. – 488 с. 22. Калакура Я. Структура спеціальних історичних дисциплін як підсистеми історичної науки / Калакура Я. // Спеціальні історичні дисципліни: питання теорії та методики. – 2004. – 11. – С. 37. – Режим доступу: http://resource.history.org.ua/publ/sid_2004_11_1_37. 23. Капраль М. М. Європейський атлас історичних міст: концепція, реалізація й український контекст / М. М. Капраль // Український історичний журнал. – 2014. – № 4. – С. 147–160; 24. Кісь Я. П. Палеографія : навч. посіб. / Я. П. Кісь. – Львів : Львівський державний університет : [б. в.], 1975. — 78 с. 25. Климишин І. А. Календар і хронологія / І. А. Климишин. – 5-е

вид., доп. – Івано-Франківськ : Гостинець, видавництво Івано-Франківської Теологічної Академії, 2002. – 231 с.
26. Кріль М. Основи палеографії : навч. посіб. / Михайло Кріль ; Міністерство освіти України, Ін-т системних досліджень освіти ; Львів. держ. ун-т ім. І. Франка. – Київ : [ІСДО], 1995. – 196 с.: іл.;
27. Люблинская. А. Д. Латинская палеография : пособие / А. Д. Люблинская. – Москва : Высшая школа, 1969. — 192 с. : ил.
28. Максименко Ф. П. Інкунабули / Ф. П. Максименко // Українська радянська енциклопедія : [у 12 т.] / голов. редкол.: М. П. Бажан (голов. ред.) [та ін.]. – Вид. 2-ге. – Київ : Голов. ред. УРЕ, 1979. – Т. 4. – С. 396.
29. Мацюк О. Історія українського паперу. Проблеми едиційної та камеральної археографії: історія, теорія, методика : монографія / Орест Мацюк ; відп. ред. Я. Дашкевич. – Київ : [б. в.], 1994. – 186 с.
30. Мацюк О. Я. Філіграні архівних документів України XVIII–XX ст. / відп. ред. Ф. П. Шевченко. – Київ : Наук. думка, 1992. – 352 с. – (Проблеми едиційної та камеральної археографії: історія, теорія, методика ; Наук.-довідк. вид. з історії України).
31. Мацюк О. Я. Филигранология: история и задачи исследования на Украине / О. Я. Мацюк, О. О. Дзьобан // Филигранологические исследования: Теория. Методика. Практика. – 1990. – С. 128–136.
32. Німчук В. В. Правила видання пам’яток, писаних українською мовою та церковнослов’янською української редакції / НАН України. Інститут української археографії та джерелознавства ім. М. С. Грушевського ; Інститут української мови. – Ч. 1. – Київ : [б. в.], 1995. – 34 с.
33. Овчінніков В. Історія книги: еволюція книжкової структури : навч. посіб. / Володимир Овчінніков. – Львів : Світ, 2005. – 420 с. : іл.
34. Огородник Т. Кабінет картографії / Тарас Огородник, Неоніла Падюка // Записки ЛНБ ім. В. Стефаника : [зб. наук. праць] / НАН України, ЛНБ ім. В. Стефаника ; [редкол.: М. М. Романюк (гол. ред.) та ін.]. – Львів : [б. в.], 2010. – Вип. 2 (18). – С. 525–548.
35. Панашенко В. В. До питання методики і термінології палеографічних досліджень українського скоропису XVII-XVIII ст. / В. В. Панашенко // Історичні дослідження та їх використання. – Київ : [б. в.], 1972. – Вип. 6. – С. 88–92.
36. Панашенко В. В. Палеографія українського скоропису другої половини XVII ст. : (на матеріалах Лівобережної України) / В. В. Панашенко ; АН Української РСР, Ін-т історії. – Київ : Наук. думка, 1974. – 111 с.
37. Паславський Т. Бібліографія історичної картографії України: актуальні питання обсягу і змісту об’єкта / Тарас Паславський // Бібліотечний вісник. – 2001. – № 6. – С. 19–24.
38. Паславський Т. Історична карта та історична картографія: проблема співвідношення понять з погляду завдань ретроспективної бібліографії / Тарас Паславський // Записки ЛНБ ім. В. Стефаника : [зб. наук. праць] / НАН України, ЛНБ ім. В. Стефаника ; [редкол.: Л. І. Крушельницька (відп. ред.) та ін.]. – Львів : [б. в.], 2002. – Вип. 9/10. – С. 376–390.
39. Паславський Т. Б. Сучасні поняття періодизації в історичній картографії середніх віків та картознавстві України / Т. Б. Паславський // Рукописна та книжкова спадщина України :

	Археографічні дослідження унікальних архівних та бібліотечних фондів / НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського, Ін-т рукопису. – Київ : [б. в.], 2002. – Вип. 7. – С. 120–130. 40. Пересопницьке Євангеліє 1556–1561. Дослідження. Транслітерований текст. Словопокажчик / уклад.: І. П. Чепіга; Л. А. Гнатенко ; наук. ред. В. В. Німчук ; редкол.: О. С. Онищенко (голова), Л. А. Дубровіна (заст. голови), Г. В. Боряк, Н. М. Зубкова, В. В. Німчук, М. М. Пещак, Р. Процик, В. М. Русанівський, В. А. Широков ; НАН України. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського, Інститут української мови ; Український мовно-інформаційний фонд. – Київ : [б. в.], 2001. – 750 с. 41. Перехрест О. Г. Історична хронологія: навчальний посібник / О. Г. Перехрест ; Міністерство освіти України ; Черкаський державний університет ім. Б. Хмельницького. – Черкаси : Відлуння, 1999. – 144 с. 42. Пронштейн А. П. Хронология : [учеб. пособие для ист. спец. вузов] / А. П. Пронштейн, В. Я. Кияшко ; под ред. В. Л. Янина. – Москва : Высш. школа, 1981. – 191 с. : ил. 43. Пугач Л. Допоміжно-практичні дисципліни бібліотекознавства та інформаційних наук : навч.-метод. посібник для студентів спеціальності 029 «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа» денної форми навчання / Любов Пугач ; Львівський національний університет імені Івана Франка. – Львів : Видавничий центр Львівського національного університету імені Івана Франка, 2018. – 144 с. 44. Серажим К. С. Текстологія : елементи тексту й апарат видання [Текст] / К. С. Серажим ; [ред. В. В. Різун]. – Київ : Київський ун-т, 1998. – 72 с. 45. Словник книгознавчих термінів / [уклад.: В. Я. Буран, В. М. Медведєва, Г. І. Ковальчук, М. І. Сенченко] ; Кн. палата України ; [наук. ред.: Н. О. Петрова, Г. М. Плиса, Т. Ю. Жигун]. – Київ : [б. в.], 2003. – 159 с. 46. Слов'янська кирилична рукописна книга XVI ст. з фондів Інституту рукопису Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського : наук. кат. : палеогр. альбом / О. А. Іванова, О. М. Гальченко, Л. А. Гнатенко ; редкол.: Л. А. Дубровіна (голова) та ін. ; НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського. – Київ : [б. в.], 2010. – 791 с. 47. Спеціальні історичні дисципліни : довідник / редкол.: В. А. Смолій (гол. ред.) ; І. Н. Войцехівська, В. В. Томазов, М. Ф. Дмитрієнко [та ін.]. – Київ : Либідь, 2008. – 520 с. 48. Спеціальні історичні дисципліни : навч.-метод. комплекс / упоряд. В. В. Карпенко, І. І. Кривошея. – Умань : [ФОП Жовтий О. О.], 2016. – 94 с. 49. Студінський В. З історії вітчизняної паперової промисловості (з фондів Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського) / Володимир Студінський // Бібліотечний вісник. – 2001. – № 3. – С. 40–45. 50. Українська археографія : сучасний стан та перспективи розвитку. Тези доповідей республіканської наради грудень 1988 р. / редкол.: П. С. Сохань (відпов. ред.), В. А. Смолій (заст. відпов. ред.), Г. В. Боряк, В. М. Волковинський, О. В. Тодійчук, Ф. П. Шевченко, Н. М. Яковенко ; АН Української РСР ; Археографічна

	комісія, Інститут історії. – Київ : [б. в.], 1988. – 252 с. 51. Українська історіографія на зламі XX і XXI століть: здобутки і проблеми : кол. монографія / М-во освіти і науки України, Львів. нац. ун-т імені І. Франка ; за ред. Л. Зашкільняка. – Львів : Львів. нац. ун-т імені І. Франка, 2004. – 405 с. 52. Фрис В. Історія кириличної рукописної книги в Україні X–XVIII ст. / Віра Фрис ; Львівський національний університет імені Івана Франка, Наукова бібліотека. – Львів : [ЛНУ імені Івана Франка], 2003. – 187 с. + 8 кольор.іл. 53. Черепнин Л. В. Русская палеография : учеб. пособие / Л. В. Черепнин. – Москва : Издательство политической литературы, 1956.— 616 с. 54. Черниш Н. Українська рукописна та стародрукована книга у науковій спадщині Іларіона Свєнціцького / Наталія Черниш // Вісник Львівського університету. Серія: Книгознавство, бібліотекознавство та інформаційні технології. – Львів : Львівський національний університет імені Івана Франка, 2009. – Вип. 4. – С. 36–46. 55. Швець Н. До історії зібрання інкунабул ЛНУ ім. І. Франка / Наталія Швець // Вісник Львівського університету. Серія: Книгознавство, бібліотекознавство та інформаційні технології. – Львів : Львівський національний університет імені Івана Франка, 2006. – Вип. 1. – С. 141–167. 56. Яременко М. Спеціальні історичні дисципліни : навч. посіб. для студ. істор. спеціальностей / Максим Яременко. – Київ : Аграр Медіа Груп, 2010. – 197 с. 57. The MAPA: Digital Atlas of Ukraine [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://gis.huri.harvard.edu/about-mapa/description.html.
Тривалість курсу	225 год.
Обсяг курсу	64 години аудиторних занять (32 годин лекцій, 32 годин практичних занять), 161 година самостійної роботи
Очікувані результати навчання	Після завершення цього курсу студент буде **знати:** - історію розвитку допоміжних дисциплін, їхню методологію, основні поняття, структуру, взаємозв'язок та місце у системі наук; - сучасну проблематику досліджень палеографії, кодикології, маргіналістики, філігранології, інкунабулознавства, бібліопегістики, історичного джерелознавства, археографії, текстології, історичної хронології, історичної картографії; - еволюцію кириличного письма, історію паперу, історію кириличної рукописної книги в Україні, найбільш відомі рукописні пам'ятки та особливість їхнього датування; - історію формування писарських шкіл та осередків книгописання на українських землях; - класифікацію історичних джерел, етапи їхнього опрацювання та принципи публікації, види видань документів, особливості дослідження різних текстів та їхньої критичної перевірки; **вміти:** - характеризувати методологічні засади допоміжних наук, їхнє прикладне та теоретичне завдання; - самостійно працювати з історичними джерелами, проводити їхню внутрішню і зовнішню критику; - проводити палеографічний аналіз, кодикологічний опис

	рукописних пам'яток; - здійснювати пошук інформації у різних джерелах для опрацювання історичних документів; - використовувати сучасні здобутки допоміжних дисциплін, їхній науково-методичний інструментарій для проведення власних наукових досліджень з книгознавства, бібліотекознавства, архівної справи; - узагальнювати та використовувати набуті знання у своїй науково-практичній діяльності.
Ключові слова	Палеографія, кодикологія, філігранологія, археографія, текстологія, бібліопегістика, спеціальні історичні дисципліни, історія паперу, тип письма, рукописна книга, кодикологічний аналіз, інкунабула, історичне джерело, джерелознавча критика, книжкова оправа, типи календарів, історичний атлас, текст, редакція.
Формат курсу	Змішаний
	Проведення лекцій, практичних занять, надання консультацій
Теми	**Тема 1.** Предмет і завдання навчального курсу. Допоміжно-практичні дисципліни бібліотекознавства та інформаційних наук у системі наук. **Тема 2.** Розвиток палеографії як науки. **Тема 3.** Історія розвитку письма. Походження слов'янської писемності. **Тема 4.** Основні етапи розвитку кириличного письма: устав, півустав, скоропис. **Тема 5.** Матеріали і знаряддя для письма. **Тема 6.** Кодикологія як наукова дисципліна. Маргіналістика. **Тема 7.** Історія кириличної рукописної книги в Україні. **Тема 8.** Філігранологія як наукова дисципліна. **Тема 9.** Інкунабулознавство. **Тема 10.** Бібліопегістика. **Тема 11.** Історичне джерелознавство: методологічні засади. **Тема 12.** Класифікація історичних джерел. **Тема 13.** Предмет і завдання археографії. **Тема 14.** Предмет і завдання текстології. **Тема 15.** Історична хронологія. Методика хронологічних досліджень. **Тема 16.** Історична картографія як наукова дисципліна.
Підсумковий контроль, форма	Залік в кінці другого семестру виставляють за результатами всіх видів навчальної роботи.
Пререквізити	Для вивчення курсу студенти потребують базових знань з історії України, історії української культури, історії книги.
Навчальні методи та техніки, які будуть використовуватися під час викладання курсу	Презентація, лекції, колаборативне навчання, дискусія.
Необхідне обладнання	Вивчення курсу потребує використання загальновживаних програм і операційних систем, доступу до мережі Інтернет.
Критерії оцінювання (окремо для кожного виду навчальної діяльності)	Оцінювання проводиться за 100-бальною шкалою. Бали нараховуються за наступним співвідношенням: • практичні: 80 % підсумкової оцінки; максимальна кількість балів 80; • дві контрольні (модульні) роботи: 20 % підсумкової оцінки; максимальна кількість балів 20;

	Підсумкова максимальна кількість балів 100. **Письмові роботи:** Очікується, що студенти складуть словник термінів, виконають самостійні письмові роботи та завдання на практичних заняттях. **Академічна доброчесність**: Очікується, що роботи студентів будуть їхніми оригінальними дослідженнями та міркуваннями. Відсутність посилань на використані джерела, фабрикування джерел, списування, втручання в роботу інших студентів становлять, але не обмежують, приклади можливої академічної недоброчесності. Виявлення ознак академічної недоброчесності у роботі студента є підставою для її незарахування викладачем, незалежно від масштабів плагіату чи обману. **Відвідування занять** є важливою складовою навчання. Очікується, що всі студенти відвідають усі лекції і практичні заняття курсу. Студенти мають інформувати викладача про неможливість відвідати заняття. У будь-якому випадку студенти зобов'язані дотримуватися усіх строків, визначених для виконання усіх видів письмових робіт, передбачених курсом. **Література.** Уся література, яку студенти не зможуть знайти самостійно, буде надана викладачем виключно в освітніх цілях без права її передачі третім особам. Студенти заохочуються до використання також й іншої літератури та джерел, яких немає серед рекомендованих. **Політика виставлення балів.** Враховуються бали, набрані на практичних заняттях та за контрольні (модульні) роботи. При цьому обов'язково враховуються присутність на заняттях та активність студента під час практичного заняття; користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час заняття в цілях, не пов'язаних з навчанням; списування та плагіат; несвоєчасне виконання поставленого завдання і т. ін. Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються.
Опитування	Анкету з метою оцінювання якості курсу буде надано по завершенню курсу.

СХЕМА КУРСУ

Тиж. / дата / год.	Тема, план	Форма діяльності (лекція, практичне заняття, самостійна робота, дискусія)	Література. Ресурси в інтернеті	Завдання, год	Термін виконання
1	***Тема 1.***	лекція	1. Введение в специальные		

тиждень / 2 год	***Предмет і завдання навчального курсу. Допоміжно-практичні дисципліни бібліотекознавства у системі наук.***		исторические дисциплины : учеб. пособ. для студ. высших учеб. заведений, обучающихся по спец. «История» / [Т. П. Гусарова, О. В. Дмитриева, И. С. Филиппов и др.]. – Москва : Изд-во Московского университета, 1990. – 276 с.; 2. Калакура Я. Структура спеціальних історичних дисциплін як підсистеми історичної науки / Калакура Я. // Спеціальні історичні дисципліни: питання теорії та методики. – 2004. – 11. – С. 37. – Режим доступу: http://resource.history.org.ua/publ/sid_2004_11_1_37; 3. Спеціальні історичні дисципліни : навч.-метод. комплекс / упоряд. В. В. Карпенко, І. І. Кривошея. – Умань : [ФОП Жовтий О. О.], 2016. – 94 с.; 4. Українська історіографія на зламі XX і XXI століть: здобутки і проблеми : кол. монографія / М-во освіти і науки України, Львів. нац. ун-т імені І. Франка ; за ред. Л. Зашкільняка. – Львів: Львів. нац. ун-т імені І. Франка, 2004. – 405 с.; 5. Яременко М. Спеціальні історичні дисципліни : навч. посіб. для студ. істор. спеціальностей / Максим Яременко. – Київ : Аграр Медіа Груп, 2010. – 197 с.		
2 тиждень / 2 год.	***Тема 1. Предмет і завдання навчального курсу. Допоміжно-практичні дисципліни бібліотекознавства у системі наук.*** Місце курсу у системі професійної підготовки фахівців бібліотечно-інформаційної галузі. Класифікація допоміжно-практичних дисциплін.	практичне заняття			

	Розвиток допоміжних дисциплін, їхня методологія, структура та взаємозв'язок. Значення СІД у наукових дослідженнях.				
3 тиждень / 2 год	***Тема 2. Розвиток палеографії як науки.***	лекція	1. Ільків-Свидницький М. «Найдавніший» латинський рукопис Наукової бібліотеки Львівського національного університету імені Івана Франка – палеографія і кодикологія / Микола Ільків-Свидницький // Вісник Львівського університету. Серія: Книгознавство, бібліотекознавство та інформаційні технології. – Львів : Львівський національний університет імені Івана Франка, 2011. – Вип. 6. – С. 3–18; 2. Кісь Я. П. Палеографія : навч. посіб. / Я. П. Кісь. – Львів : Львівський державний університет, 1975. – 78 с.; 3. Кріль М. Основи палеографії : навч. посіб. / Михайло Кріль ; Міністерство освіти України, Ін-т системних досліджень освіти ; Львів. держ. ун-т ім. І. Франка. – Київ : [ІСДО], 1995. – 196 с.: іл.; 4. Люблинская. А. Д. Латинская палеография : пособие / А. Д. Люблинская. – Москва : Высшая школа, 1969. — 192 с. : ил.; 5. Спеціальні історичні дисципліни : довідник / редкол.:В. А. Смолій (гол. ред.) ; І. Н. Войцехівська, В. В. Томазов, М. Ф. Дмитрієнко [та ін.]. – Київ : Либідь, 2008. – 520 с.; 6. Українська історіографія на зламі XX і XXI століть: здобутки і проблеми : кол. монографія / М-во освіти і науки України, Львів. нац. ун-т імені І. Франка ; за ред. Л. Зашкільняка. – Львів: Львів. нац. ун-т імені І. Франка, 2004. – 405 с.; 7. Черепнин Л. В. Русская палеография : учеб. пособие / Л. В. Черепнин. – Москва : Издательство политической литературы, 1956.— 616 с.		
4	***Тема 2.***	практич			

тиждень / 2 год.	***Розвиток палеографії як науки.*** Предмет і завдання палеографії, палеографічний метод. Основні європейські центри палеографічних досліджень. Розвиток палеографії в Україні.	не заняття			
5 тиждень / 2 год.	***Тема 3. Історія розвитку письма. Походження слов'янської писемності.***	лекція	1. Брайчевський М., Походження слов'янської писемності. – Київ: Видавничий дім "КМ Академія", 1998. – 154 с.; 2. Кісь Я. П. Палеографія : навч. посіб. / Я. П. Кісь. – Львів : Львівський державний університет, 1975. – 78 с.; 3. Кріль М. Основи палеографії : навч. посіб. / Михайло Кріль ; Міністерство освіти України, Ін-т системних досліджень освіти ; Львів. держ. ун-т ім. І. Франка. – Київ : [ІСДО], 1995. – 196 с.: іл.; 4. Овчінніков В. Історія книги: еволюція книжкової структури : навч. посіб. / Володимир Овчінніков. – Львів : Світ, 2005. – 420 с. : іл.; 5. Панашенко В. В. До питання методики і термінології палеографічних досліджень українського скоропису XVII-XVIII ст. // Історичні дослідження та їх використання. – Київ : [б. в.], 1972. – Вип. 6. – С. 88–92.		
6 тиждень / 2 год.	***Тема 3. Історія розвитку письма. Походження слов'янської писемності.*** Предметне, піктографічне, ідеографічне, логографічне, фонетичне письмо: характеристика, зародження,	практичне заняття			

	становлення, розвиток, застосування. Діяльність слов'янських просвітників Кирила і Мефодія. Перші слов'янські азбуки: історіографія питання. Найдавніші пам'ятки кириличного письма.				
7 тиждень / 2 год.	***Тема 4. Основні етапи розвитку кириличного письма: устав, півустав, скоропис.***	лекція	1. Кісь Я. П. Палеографія : навч. посіб. / Я. П. Кісь. – Львів : Львівський державний університет, 1975. – 78 с.; 2. Овчінніков В. Історія книги: еволюція книжкової структури : навч. посіб. / Володимир Овчінніков. – Львів : Світ, 2005. – 420 с. : іл.; 3. Панашенко В. В. До питання методики і термінології палеографічних досліджень українського скоропису XVII-XVIII ст. // Історичні дослідження та їх використання. – Київ : [б. в.], 1972. – Вип. 6. – С. 88–92; 4. Панашенко В. В. Палеографія українського скоропису другої половини XVII ст. : (на матеріалах Лівобережної України). – Київ : Наук. думка, 1974. – – 111 с.; 5. Черепнин Л. В. Русская палеография : учеб. пособие / Л. В. Черепнин. – Москва : Издательство политической литературы, 1956. – 616 с.		
8 тиждень / 2 год.	***Тема 4. Основні етапи розвитку кириличного письма: устав, півустав, скоропис.*** Періодизація розвитку уставу, півуставу, скоропису. В’язь як тип	практичне заняття			

	письма. Графічні ознаки, брахиграфія, цифрові позначення, пунктуація. Особливості датування рукописів. Формування писарських шкіл на українських землях.				
9 тиждень / 2 год.	***Тема 5. Матеріали і знаряддя для письма.***	лекція	1. Запаско Я. П. Пам'ятки книжкового мистецтва: Українська рукописна книга : [монографія] / Я. П. Запаско. – Львів : Світ, 1995. – 480 с. : іл.; 2. Овчінніков В. Історія книги: еволюція книжкової структури : навч. посіб. / Володимир Овчінніков. – Львів : Світ, 2005. – 420 с. : іл.; 3. Фрис В. Історія кириличної рукописної книги в Україні X–XVIII ст. / Віра Фрис ; Львівський національний університет імені Івана Франка, Наукова бібліотека. – Львів : [ЛНУ імені Івана Франка], 2003. – 187 с. + 8 кольор.іл.; 4. Черепнин Л. В. Русская палеография : учеб. пособие / Л. В. Черепнин. – Москва : Издательство политической литературы, 1956. – 616 с.		
10 тиждень / 2 год.	***Тема 5. Матеріали і знаряддя для письма.*** Перші знаряддя для письма. Становлення та розвиток матеріалів для письма: папірусу, пергаменту, паперу. Чорнила та фарби: технології виготовлення та застосування.	практичне заняття			
11	***Тема 6.***	лекція	1. Дмитрієнко М. Ф. Маргіналії і		

тиждень / 2 год.	***Кодикологія як наукова дисципліна. Маргіналістика.***		маргіналістика / М. Ф. Дмитрієнко, І. Н. Войцехівська // Український історичний журнал. – 1990. – № 8. – С. 41–53; 2. Дубровіна Л. Кодикологія та кодикографія української рукописної книги : [монографія] / Любов Дубровіна ; НАН України, Ін-т рукописів Центр. наук. б-ки імені В. І. Вернадського, Ін-т укр. археографії. – Київ : [б. в.], 1992. – 262 с. – (Проблеми едиційної та камеральної археографії: історія, теорія, методика ; вип. 13); 3. Запаско Я. П. Пам'ятки книжкового мистецтва: Українська рукописна книга : [монографія] / Я. П. Запаско. – Львів : Світ, 1995. – 480 с. : іл.; 4. Ільків-Свидницький М. «Найдавніший» латинський рукопис Наукової бібліотеки Львівського національного університету імені Івана Франка – палеографія і кодикологія / Микола Ільків-Свидницький // Вісник Львівського університету. Серія: Книгознавство, бібліотекознавство та інформаційні технології. – Львів : Львівський національний університет імені Івана Франка, 2011. – Вип. 6. – С. 3–18; 5. Пересопницьке Євангеліє 1556–1561. Дослідження. Транслітерований текст. Словопокажчик / уклад.: І. П. Чепіга; Л. А. Гнатенко ; наук. ред. В. В. Німчук ; редкол.: О. С. Онищенко (голова), Л. А. Дубровіна (заст. голови), Г. В. Боряк, Н. М. Зубкова, В. В. Німчук, М. М. Пещак, Р. Процик, В. М. Русанівський, В. А. Широков ; НАН України. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського, Інститут української мови; Український мовно-інформаційний фонд. – Київ : [б. в.], 2001. – 750 с.; 6. Фрис В. Історія кириличної рукописної книги в Україні X–XVIII ст. / Віра Фрис ; Львівський національний університет імені Івана Франка, Наукова бібліотека. – Львів : [ЛНУ імені Івана Франка], 2003. – 187 с. + 8 кольор.іл.		
12 тиждень / 2	***Тема 6. Кодикологія як спеціальна***	практичне заняття			

год.	***наукова дисципліна. Марґіналістика.*** Об'єкт та предмет кодикології, її місце у системі наук книгознавчого та джерелознавчого циклів. Розвиток кодикології як науки про рукописну книгу. Структура, функції, форма і зміст рукописної книги. Кодикологічний опис рукописної книги. Марґіналістика як спеціальна історична дисципліна.				
13 тиждень / 2 год.	***Тема 7. Історія кириличної рукописної книги в Україні.***	лекція	1. Запаско Я. П. Пам'ятки книжкового мистецтва: Українська рукописна книга : [монографія] / Я. П. Запаско. – Львів : Світ, 1995. – 480 с. : іл.; 2. Овчінніков В. Історія книги: еволюція книжкової структури : навч. посіб. / Володимир Овчінніков. – Львів : Світ, 2005. – 420 с. : іл.; 3. Словник книгознавчих термінів / [уклад.: В. Я. Буран, В. М. Медведєва, Г. І. Ковальчук, М. І. Сенченко] ; Кн. палата України ; [наук. ред.: Н. О. Петрова,Г. М. Плиса, Т. Ю. Жигун]. – Київ : [б. в.], 2003. – 159 с.; 4. Слов'янська кирилична рукописна книга XVI ст. з фондів Інституту рукопису Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського : наук. кат. : палеогр. альбом / О. А. Іванова, О. М. Гальченко, Л. А. Гнатенко ; редкол.: Л. А. Дубровіна (голова) та ін. ; НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського. –		

			Київ : [б. в.], 2010. – 791 с.; 5. Фрис В. Історія кириличної рукописної книги в Україні X–XVIII ст. / Віра Фрис ; Львівський національний університет імені Івана Франка, Наукова бібліотека. – Львів : [ЛНУ імені Івана Франка], 2003. – 187 с. + 8 кольор.іл.; 6. Черниш Н. Українська рукописна та стародрукована книга у науковій спадщині Іларіона Свєнціцького / Наталія Черниш // Вісник Львівського університету. Серія: Книгознавство, бібліотекознавство та інформаційні технології. – Львів : Львівський національний університет імені Івана Франка, 2009. – Вип. 4. – С. 36–46.		
14 тиждень / 2 год.	***Тема 7. Історія кириличної рукописної книги в Україні.*** Історіографія історії книги. Періоди розвитку давньої книги в Україні. Осередки книгописання. Типи рукописної книги. Оздоблення рукописів.	практичне заняття			
15 тиждень / 2 год.	***Тема 8. Філігранологія як наукова дисципліна.***	лекція	1. Бондар Н. Філіграні примірників видання львівського Апостола 1574 р. як джерело дослідження історії його друкування / Наталія Бондар // Вісник Львівського університету. Серія: Книгознавство, бібліотекознавство та інформаційні технології. – Львів : Львівський національний університет імені Івана Франка, 2011. – Вип. 6. – С. 36–47; 2. Мацюк О. Історія українського паперу. Проблеми едиційної та камеральної археографії: історія, теорія, методика : монографія / Орест Мацюк ; відп. ред. Я. Дашкевич. – Київ : [б. в.], 1994. – 186 с.; 3. Мацюк О. Я. Філіграні архівних документів України XVIII–XX ст. / відп. ред. Ф. П. Шевченко. – Київ :		

			Наук. думка, 1992. – 352 с. – (Проблеми едиційної та камеральної археографії: історія, теорія, методика ; Наук.-довідк. вид. з історії України); 4. Мацюк О. Я. Филигранология: история и задачи исследования на Украине / О. Я. Мацюк, О. О. Дзьобан // Филигранологические исследования: Теория. Методика. Практика. – 1990. – С. 128–136; 5. Студінський В. З історії вітчизняної паперової промисловості (з фондів Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського) / Володимир Студінський // Бібліотечний вісник. – 2001. – № 3. – С. 40–45.		
16 тиждень / 2 год.	***Тема 8. Філігранологія як наукова дисципліна.*** Предмет і завдання філігранології. Дослідження історії паперу в Україні. Систематизація водяних знаків. Найдавніші українські папірні та їхні водяні знаки.	практичне заняття			
17 тиждень / 2 год.	***Тема 9. Інкунабулознавство.***	лекція	1. Дашкевич Я. Федір Максименко – людина, вчений, книголюб / Я. Дашкевич // Збірник пам'яті українського бібліографа Федора Максименка = A collection dedicated to the memory of ukrainian bibliographer Fedir Maksymenko / М-во освіти і науки України, ЛНУ імені Івана Франка, Наук. б-ка ; упоряд.: Г. Домбровська, Л. Панів ; редкол.: В. Кметь (голова) [та ін.]. – Львів : [б. в.], 2008. – С. 15–33. – (До 400-ліття Наукової бібліотеки Львівського національного університету імені Івана Франка); 2. Інкунабули (першодруки) Наукової бібліотеки Львівського національного університету імені Івана Франка : каталог = Incunabula Bibliothecae Universitatis leopoliens : catalogus / Львівський національний університет		

			імені Івана Франка, Наукова бібліотека ; [уклад.: Ф. П. Максименко ; передмов. Ф. П. Максименко ; упоряд.: М. Ільків-Свидницький, В. Кметь ; вступ. стаття М. Ільків-Свидницький, В. Кметь]. – Вид. 2-ге розшир. та допов. – Львів : Львівський національний університет імені Івана Франка, 2011. – 122 с. : іл. – (До 400-річчя Наукової бібліотеки та 350-річчя Львівського національного університету імені Івана Франка); 3. Максименко Ф. П. Інкунабули / Ф. П. Максименко // Українська радянська енциклопедія : [у 12 т.] / голов. редкол.: М. П. Бажан (голов. ред.) [та ін.]. – Вид. 2-ге. – Київ : Голов. ред. УРЕ, 1979. – Т. 4. – С. 396; 4. Овчінніков В. Історія книги: еволюція книжкової структури : навч. посіб. / Володимир Овчінніков. – Львів : Світ, 2005. – 420 с. : іл.; 5. Зданевич Б. І. Каталог інкунабул / [укл. : Б. І. Зданевич ; упорядн. : Г. І. Ломонос-Рівна] ; Центральна наукова бібліотека АН УРСР. – Київ : Наукова думка, 1974. – 252 с.; 6. Швець Н. До історії зібрання інкунабул ЛНУ ім. І. Франка / Наталія Швець // Вісник Львівського університету. Серія: Книгознавство, бібліотекознавство та інформаційні технології. – Львів : Львівський національний університет імені Івана Франка, 2006. – Вип. 1. – С. 141–167.		
18 тиждень / 2 год.	***Тема 9. Інкунабулознавство.*** Предмет і завдання інкунабулознавства. Структура, типи інкунабул та правила їхнього описування. Дослідження першодруків в Україні. Колекції інкунабул у	практичне заняття			

	сховищах книгозбірень України.				
19 тиждень / 2 год.	***Тема 10. Бібліопегістика.***	лекція	1. Гальченко О. М. Оправа східнослов'янських рукописних книг та стародруків в Україні: історія, структура, опис / О. М. Гальченко ; відп. ред. Л. А. Дубровіна . – Київ : [б.в.], 2005. – 375 с.; 2. Зінченко С. В. Малярські оправи: термінологія, історіографія та проблеми дослідження / С. В. Зінченко // Літопис Національного музею у Львові імені Андрея Шептицького. – Львів : НМЛ ім. Андрея Шептицького, 2014. – № 10 (15). – С. 99–104; 3. Спеціальні історичні дисципліни : довідник / редкол.: В. А. Смолій (гол. ред.) ; І. Н. Войцехівська, В. В. Томазов, М. Ф. Дмитрієнко [та ін.]. – Київ : Либідь, 2008. – 520 с.; 4. Фрис В. Історія кириличної рукописної книги в Україні X–XVIII ст. / Віра Фрис ; Львівський національний університет імені Івана Франка, Наукова бібліотека. – Львів : [ЛНУ імені Івана Франка], 2003. – 187 с. + 8 кольор.іл.		
20 тиждень / 2 год.	***Тема 10. Бібліопегістика.*** Історія дослідження книжкової оправи. Основні терміни бібліопегістики. Технологія виготовлення оправ. Науковий опис оправ рукописних книг та стародруків.	практичне заняття			
21 тиждень / 2 год.	***Тема 11. Історичне джерелознавство: методологічні засади.***	лекція	1. Воронов В. І. Джерелознавство історії України : курс лекцій / В. І. Воронов ; Міністерство освіти і науки України ; Дніпропетровський національний університет. – Дніпропетровськ : Видавництво Дніпропетровського університету,		

			2003. – 336 с.; 2. Дашкевич Я. Майстерня історика: Джерелознавство та спеціальні історичні дисципліни : [монографія] / Ярослав Дашкевич ; [Львівське відділення ІУАД ім. М. С. Грушевського НАН України]. – Львів : Літературна агенція «Піраміда», 2011. – 792 с.; 3. Історичне джерелознавство : підручник для студ. істор. спец. вищих навч. закл. / МОН України ; [Я. С. Калакура (кер. авт. кол.), І. Н. Войцехівська, С. Ф. Павленко та ін.]. – Київ : Либідь, 2002. – 488 с.		
22 тиждень / 2 год.	***Тема 11. Історичне джерелознавство: методологічні засади.*** Предмет і завдання історичного джерелознавства. Поняття історичного джерела. Етапи роботи з джерелами. Джерелознавча критика.	практичне заняття			
23 тиждень / 2 год.	***Тема 12. Класифікація історичних джерел.***	лекція	1. Воронов В. І. Джерелознавство історії України : курс лекцій / В. І. Воронов ; Міністерство освіти і науки України ; Дніпропетровський національний університет. – Дніпропетровськ : Вид-во Дніпропетровського університету, 2003. – 336 с.; 2. Історичне джерелознавство : підручник для студ. істор. спец. вищих навч. закл. / МОН України ; [Я. С. Калакура (кер. авт. кол.), І. Н. Войцехівська, С. Ф. Павленко та ін.]. – Київ : Либідь, 2002. – 488 с.		
24 тиждень / 2 год.	***Тема 12. Класифікація історичних джерел.*** Класифікаційні ознаки джерел. Речові, зображальні,	практичне заняття			

	усні, лінгвістичні, писемні джерела.				
25 тиждень / 2 год.	***Тема 13. Предмет і завдання археографії.***	лекція	1. Гирич І. Б. Видання україномовних епістолярних джерел кінця XIX – середини XX ст. [Текст] : метод. рек. / І. Б. Гирич, В. П. Ляхоцький ; НАН України, Ін-т укр. археографії та джерелознавства ім. М. С. Грушевського. – Київ : [б.в.], 2000. – 48 с.; 2. Журба О. І. Становлення української археографії : люди, ідеї, інституції / О. І. Журба. – Дніпропетровськ : Видавництво ДНУ, 2003. – 316 с.; 3. Заяць А. Є. Спеціальні історичні дисципліни. Зошит 1. Археографія : навч. посіб. / А. Є. Заяць ; Львів. нац. ун-т ім. І. Франка. – Львів : [б. в.], 2010. – 120 с.; 4. Німчук В. В. Правила видання пам’яток, писаних українською мовою та церковнослов’янською української редакції / НАН України. Інститут української археографії та джерелознавства ім. М. С. Грушевського ; Інститут української мови. – Ч. 1. – Київ, 1995. – 34 с.; 5. Українська археографія : сучасний стан та перспективи розвитку. Тези доповідей республіканської наради грудень 1988 р. / Редакц. кол. : П. С. Сохань (відпов. ред.), В. А. Смолій (заст. відпов. ред.), Г. В. Боряк, В. М. Волковинський, О. В. Тодійчук, Ф. П. Шевченко, Н. М. Яковенко. АН Української РСР. Археографічна комісія, Інститут історії. – Київ, 1988. – 252 с.		
26 тиждень / 2 год.	***Тема 13. Предмет і завдання археографії.*** Теоретична та практична археографія. Історія розвитку археографії в Україні. Типи, види та форми документальни	практичне заняття			

	х видань. Принципи і правила публікації історичних документів.				
27 тиждень / 2 год.	***Тема 14. Предмет і завдання текстології.***	лекція	1. Данилевский И. Н. Историческая текстология [Текст] : учеб. пособие / И. Н. Данилевский ; Нац. исслед. ун-т «Высшая школа экономики». – Москва : Изд. дом Высшей школы экономики, 2018. – (Учебники Высшей школы экономики). – 556 с.; 2. Серажим К. С. Текстологія : елементи тексту й апарат видання [Текст] / К. С. Серажим ; [ред. В. В. Різун]. – Київ : Київський ун-т, 1998. – 72 с.; 3. Спеціальні історичні дисципліни : довідник / редкол.: В. А. Смолій (гол. ред.) ; І. Н. Войцехівська, В. В. Томазов, М. Ф. Дмитрієнко [та ін.]. – Київ : Либідь, 2008. – 520 с.		
28 тиждень / 2 год.	***Тема 14. Предмет і завдання текстології.*** Історія вивчення текстів. Основні поняття, методи текстології. Вимоги до текстологічного дослідження. Етапи історико-текстологічної критики.	практичне заняття			
29 тиждень / 2 год.	***Тема 15. Історична хронологія. Методика хронологічних досліджень.***	лекція	1. Климишин І. А. Календар і хронологія [Текст] / І. А. Климишин. – 5-е вид., доп. – Івано-Франківськ : Гостинець, видавництво Івано-Франківської Теологічної Академії, 2002. – 231 с.; 2. Перехрест О. Г. Історична хронологія: навчальний посібник / О. Г. Перехрест ; Міністерство освіти України ; Черкаський державний університет ім. Б. Хмельницького. – Черкаси : Відлуння, 1999. – 144 с.; 3. Пронштейн А. П., Кияшко В. Я. Хронология : [Учеб. пособие для ист.		

			спец. вузов] / А. П. Пронштейн, В. Я. Кияшко; Под ред. В. Л. Янина. – Москва : Высш. школа, 1981. – 191 с. : ил.		
30 тиждень / 2 год.	***Тема 15. Історична хронологія. Методика хронологічних досліджень.*** Основні завдання історичної хронології. Типи календарів, види ер. Особливості лічби часу на українських землях. Методика переведення дат на сучасне літочислення.	практичне заняття			
31 тиждень / 2 год.	***Тема 16. Історична картографія як наукова дисципліна.***	лекція	1. Капраль М. М. Європейський атлас історичних міст: концепція, реалізація й український контекст / М. М. Капраль // Український історичний журнал. – 2014. – № 4. – С. 147–160; 2. Огородник Т. Кабінет картографії / Тарас Огородник, Неоніла Падюка // Записки ЛНБ ім. В. Стефаника : [зб. наук. праць] / НАН України, ЛНБ ім. В. Стефаника ; [редкол.: М. М. Романюк (гол. ред.) та ін.]. – Львів : [б. в.], 2010. – Вип. 2 (18). – С. 525–548; 3. Паславський Т. Бібліографія історичної картографії України: актуальні питання обсягу і змісту об'єкта / Тарас Паславський // Бібліотечний вісник. – 2001. – № 6. – С. 19–24; 4. Паславський Т. Історична карта та історична картографія: проблема співвідношення понять з погляду завдань ретроспективної бібліографії / Тарас Паславський // Записки ЛНБ ім. В. Стефаника : [зб. наук. праць] / НАН України, ЛНБ ім. В. Стефаника ; [редкол.: Л. І. Крушельницька (відп. ред.) та ін.]. – Львів : [б. в.], 2002. –		

			Вип. 9/10. – С. 376–390; 5. Паславський Т. Б. Сучасні поняття періодизації в історичній картографії середніх віків та картознавстві України / Т. Б. Паславський // Рукописна та книжкова спадщина України : Археографічні дослідження унікальних архівних та бібліотечних фондів / НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського, Ін-т рукопису. – Київ : [б. в.], 2002. – Вип. 7. – С. 120–130; 6. The MAPA: Digital Atlas of Ukraine [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://gis.huri.harvard.edu/about-mapa/description.html		
32 тиждень / 2 год.	***Тема 16. Історична картографія як наукова дисципліна.*** Предмет та методи історичної картографії. Історія розвитку дисципліни. Карта як джерело, класифікація карт. Види атласів. Картобібліографія.	практичне заняття			